

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM PROGRAMÓW
POMOCY SPOŁECZNEJ,
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA LATA 2017-2020**

SPIS TREŚCI

I Wstęp	3
II Charakterystyka Gminy Czastary	4
III Diagnoza problemów społecznych Gminy Czastary	
3.1 Sytuacja rodzin na terenie Gminy Czastary	7
3.2 Ubóstwo na terenie Gminy Czastary	11
3.3 Problem bezrobocia	12
3.4 Realizacja projektu systemowego „Szansa na pracę” przez GOPS Czastary	13
3.5 Niepełnosprawność i długotrwała choroba jako powody do korzystania z pomocy społecznej	15
3.6 Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	18
3.6.1 Asystent Rodziny	19
3.7 Bezdomność oraz trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego problemem dotyczącym Gminy Czastary	21
3.8 Zjawisko alkoholizmu na terenie Gminy Czastary	22
3.9 Zjawisko przemocy na terenie Gminy Czastary	24
IV Analiza mocnych i słabych stron Gminy Czastary w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	27
V Strategia rozwiązywania problemów społecznych	
5.1 Założenia strategii 2011 – 2016	28
5.2 Cele strategiczne	29
5.3 Źródła i ramy finansowe działań w ramach strategii	30
5.4 Wdrażanie i monitoring strategii	30
VI Zakończenie	32

I WSTĘP

Definiując pojęcie „rozwiązywanie problemów społecznych” możemy przyjąć profesjonalną pomoc nakierowaną na osobę mającą problemy społeczne.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Czastary wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy całej gminy, na ich niezaspokojone potrzeby, oraz wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, dolegliwych i negatywnych.

Celem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwycięzenie sytuacji życiowych, których nie są sami w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. W obecnych warunkach społeczeństwo musi wspierać jednostki i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, które własnym staraniem nie udaje im się ich przezwyciężyć.

Obowiązek opracowania Strategii wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zmianami/.

Dokument został opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czastarach przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych i analiz oraz materiałów pomocniczych.

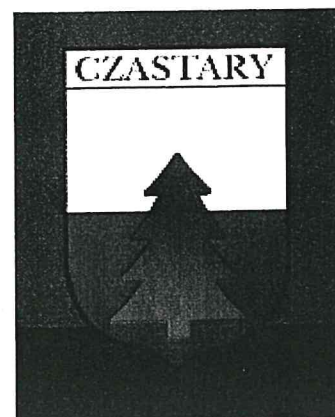
Okres realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w ramach niniejszego dokumentu przyjęto na lata 2017-2020.

II CHARAKTERYSTYKA GMINY CZASTARY

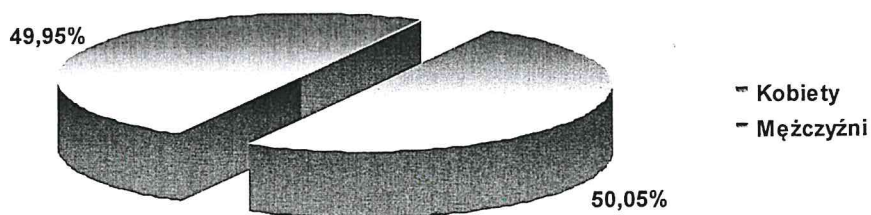
Gmina Czastary położona jest w południowo – wschodniej części województwa łódzkiego w powiecie wierszowskim. Graniczy z gminami takimi jak: Łubnice, Biała, Sokolniki, Bolesławiec. Pod względem geograficznym jest to część Niziny Środkowo-Wielkopolskiej, w mezoregionie Wysoczyzny Wierszowskiej zwanej Wyżyną Bolesławiecką. Jest to obszar przejściowy między Wzgórzami Ostrzeszowskimi a Wyżyną Wieluńską. Administracyjnie podzielona jest na 11 sołectw, w skład których wchodzi 11 wsi sołeckich oraz 15 miejscowości o charakterze przysiółków. Wiodącą jednostką osadniczą jest wieś Czastary, będąca ośrodkiem gminnym i podstawowym ośrodkiem rozwoju o wyspecjalizowanej funkcji administracyjnej, obsługi rolnictwa i funkcji usługowej.

W gminie działają:

- 3 Szkoły Podstawowe
- Publiczne Gimnazjum
- Publiczne Samorządowe Przedszkole z oddziałami
- Ochotnicza Straż Pożarna
- 3 Parafie Katolickie
- Filia Rejonowego Banku Spółdzielczego
- Filia Urzędu Poczтового
- Gminny Ośrodek Kultury
- ZOZ „DOMESTICA”
- Apteka
- Akcja Katolicka Parafii Czastary

Mieszkańcy według wieku i płci w Gminie Czastary

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Czastary

Statystyka mieszkańców według wieku i płci w Gminie Czastary Stan na dzień 31.03.2017

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	OGÓŁEM
0 - 3	97	73	170
4 - 7	92	99	191
8 - 12	98	98	196
13 - 15	77	68	145
16 - 18	74	72	146
19 - 65	1368	-	1368
19 - 60	-	1141	1141
> 65	220	-	220
>60	-	479	479
OGÓŁEM	2026	2030	4056

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Czastary

III DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY CZASTARY

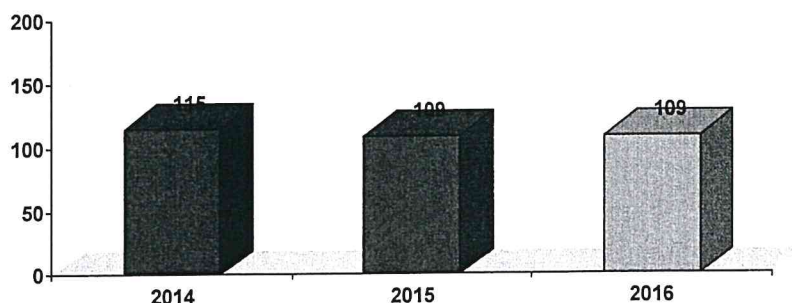
3.1 Sytuacja rodzin na terenie Gminy Czastary

Rodzina to pojęcie bliskie każdemu człowiekowi, jest to pewnego rodzaju grupa społeczna. Decydują o tym nie tylko względy emocjonalne, ale również powody historyczne i społeczne. Jest to, bowiem najstarsza i najpowszechniejsza forma życia powszechnego. Rodzina stanowi podstawowe i niezastąpione środowisko, w którym rodzą się i wychowują następne generacje. Wypełniając swoją funkcję zwłaszcza wychowawczą rodzina wpływa na „jakość” młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny.

Naturalnym środowiskiem życia człowieka jest rodzina. W niej się rodzi, wychowuje, kształci, dorósłaje, w niej tworzy się własną przyszłość. Nie zawsze jednak środowisko to spełnia należycie swoje podstawowe funkcje.

Najczęstszymi przyczynami powodującymi korzystanie z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czastarach jest bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (rodziny niepełne, rodziny wielodzietne), potrzeba ochrony wielodzietności, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. Z pomocy korzystają również osoby z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w latach 2014 – 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ogólna charakterystyka rodzin objętych systemem pomocy społecznej w latach 2014-2016 została zamieszczona w poniższych tabelach.

Powody przyznania pomocy w 2014 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi	
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	93	93	286
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	2	2	2
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	19	19	104
w tym: WIELODZIETNOŚĆ	5	18	18	101
BEZROBOCIE	6	58	58	173
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	29	29	54
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	32	32	76
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK - WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	42	42	158
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	10	10	10	33
RODZINY WIELODZIETNE	11	11	11	56
PRZEMOC W RODZINIE	12	0	2	0
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	1	1	4
NARKOMANIA	15	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	16	3	3	4
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	0	0	0
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	0	0	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

Źródło: sprawozdanie roczne 2014 MPiPS-03

Powody przyznania pomocy w 2015 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi	
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	88	88	258
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	3	3	3
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	26	26	121
w tym: WIELODZIETNOŚĆ	5	15	15	81
BEZROBOCIE	6	46	46	135
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	28	28	60
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	35	35	81
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK - WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	35	35	140
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	10	8	8	32
RODZINY WIELODZIETNE	11	8	8	44
PRZEMOC W RODZINIE	12	1	1	3
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	2	2	3
NARKOMANIA	15	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	16	3	3	3
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	0	0	0
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	0	0	0
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

Źródło: sprawozdanie roczne 2015 MPiPS-03

Powody przyznania pomocy w 2016 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi	
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	91	91	250
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	3	3	3
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	26	26	111
w tym: WIELODZIETNOŚĆ	5	13	13	67
BEZROBOCIE	6	39	39	107
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	36	36	67
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	43	43	83
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK - WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	27	27	107
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	10	7	7	25
RODZINY WIELODZIETNE	11	4	4	23
PRZEMOC W RODZINIE	12	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	1	1	2
NARKOMANIA	15	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	16	2	2	2
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	1	1	3
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	0	0	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

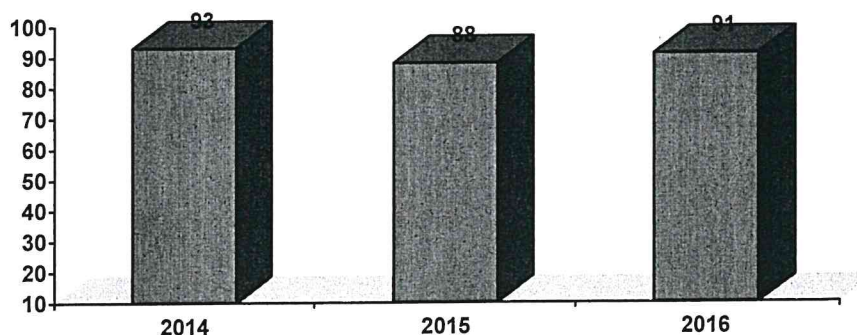
Źródło: sprawozdanie roczne 2016 MPiPS-03

3.2 Ubóstwo na terenie Gminy Czastary

Ubóstwo, to problem, który dotyczy całego świata. Ubóstwo związane jest przede wszystkim z braku środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, takich jak pożywienie, mieszkanie, odzież, transport. Spowodowane takimi czynnikami jak bezrobocie, liczbą rodzin wielodzietnych i niepełnych, bezdomnością, czy wskaźnikiem rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną lub długotrwale chorą. Ubóstwo jest, zatem zjawiskiem powszechnym i niebezpiecznym, co gorsze obecnie obserwuje się szereg zmian, które ciągle je pogłębiają i poszerzają. Ubóstwo dotyka najsilniej osoby o niskim statusie zawodowym, bezrobotnych, którzy utracili prawo do świadczeń, osoby starsze wiekiem, rodziny wielodzietne. Osoby żyjące dłuższy czas w ubóstwie tracą szanse poprawy sytuacji, ulegają marginalizacji społecznej. Skutkiem pozostawania w ubóstwie jest rozpad więzi rodzinnych, zaburzenie w sferze pełnienia ról społecznych a więc zaburzenie funkcjonowania rodziny. Zjawisko to niesie za sobą falę przestępczości oraz innych zachowań nieakceptowanych społecznie.

Ubóstwo jest jednym z głównych powodów udzielania wsparcia rodzinom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czastarach.

**Liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS
w latach 2014-2016 z powodu ubóstwa**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

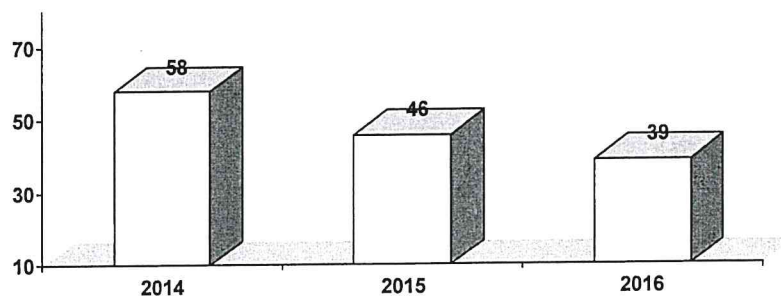
Cele i zadania:

- rozwijanie ofert świadczeń dla osób i rodzin
- ulepszanie istniejących i wprowadzanie nowych form pomocy celem zwalczania negatywnych skutków i problemów
- udzielanie pomocy finansowej, usługowej, rzeczowej oraz świadczenie pracy socjalnej.

3.3 Problem bezrobocia

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Pod pojęciem bezrobotnego można rozumieć osobę niezatrudnioną, nie prowadzącą działalności gospodarczej i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia. Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W szybkim czasie pojawiają się kłopoty finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny. Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Bezrobocie jest również dominującym problemem społecznym w naszej Gminie na przestrzeni ostatnich lat co przedstawia poniższy wykres.

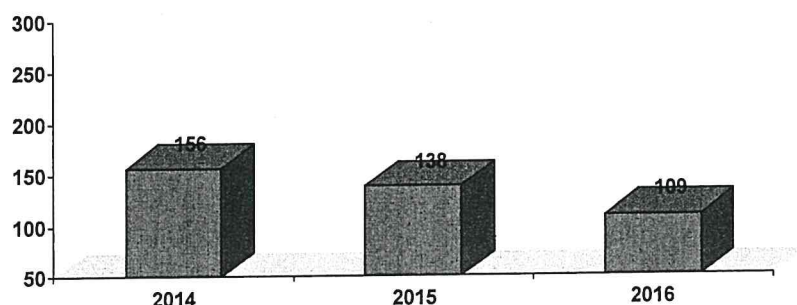
**Liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS
w latach 2014-2016 z powodu bezrobocia**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Na dzień 31 grudnia 2016 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wieruszowie było zarejestrowanych 109 osób z terenu gminy Czastary, co stanowi 2,7 % populacji całej gminy. Natomiast stopa bezrobocia w powiecie wieruszowskim na koniec 2015 kształtowała się na poziomie 7,5%. Wysokie bezrobocie pociąga za sobą wiele niekorzystnych zjawisk społecznych takich jak: ubóstwo, bezdomność, uzależnienia, przemoc, przestępczość, utrata poczucia bezpieczeństwa. Szczególnie niekorzystne jest bezrobocie długotrwałe, powyżej 12 miesięcy.

Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP z terenu Gminy Czastary w latach 2014 - 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Wieruszów

Cele i zadania:

- mobilizowanie osób do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy
- ścisła współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy

3.4 Realizacja projektu systemowego „Szansa na pracę” przez GOPS w Czastarach

Brak pracy dla większości bezrobotnych, którzy są podopiecznymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest doświadczeniem destrukcyjnym, powodującym bierność, niską samoocenę i brak wiary we własne możliwości. Wyżej wymienione czynniki determinują złą sytuację finansową i powodują uzależnienie od pomocy społecznej. Wyżej opisywane bariery wskazują na konieczność objęcia tych osób kompleksowym systemem wsparcia, dlatego też od roku 2008 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czastarach realizował projekt systemowy „Szansa na pracę” w ramach Działania 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji oraz Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Wyżej wymienione projekty realizowane były do 30 czerwca 2015 r.

Realizując Projekt tutejszy Ośrodek podejmował zadania związane z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie (młodzież) stosując instrumenty aktywnej integracji, mające na celu przywrócenie osób wykluczonych na rynek pracy oraz ich

integrację ze społeczeństwem. Udział w projekcie „Szansa na pracę” mobilizował do zmiany stylu życia, usamodzielnienie i przygotowania do wejścia na rynek pracy, wyboru dalszego kształcenia, wyboru zawodu a nade wszystko inwestowania w rozwój zasobów ludzkich, co jest głównym czynnikiem rozwoju całego kraju.

Realizacja projektu „Szansa na pracę” w latach 2011 – 2015

Rok	Liczba osób	Rodzaj szkoleń zawodowych	Rodzaj warsztatów / badania	Całkowity koszt projektu	Środki własne
2011	8	- kurs operator wózków widłowych - kurs tapicer - kurs stylizacji paznokci	- warsztaty doradztwa zawodowego - warsztaty kompetencji psychospołecznych - indywidualne poradnictwo psychologiczne i zawodowe - grupowe poradnictwo specjalistyczne - badania medycyny pracy	137170,69	16387,88
2012	9	- kurs opiekunka dziecięca - kurs operator wózków widłowych - kurs komputerowy	- warsztaty doradztwa zawodowego - warsztaty kompetencji psychospołecznych - indywidualne poradnictwo psychologiczne i zawodowe - grupowe poradnictwo specjalistyczne - badania medycyny pracy	133273,04	16985,73
2013	10	-	- warsztaty kompetencji psychospołecznych - warsztaty doradztwa edukacyjnego - grupowa terapia psychologiczna, psychospołeczna i rodzinna - działania o charakterze turystyczno - integracyjnym	133273,04	16985,43
2014	9	-	- warsztaty kompetencji psychospołecznych - warsztaty doradztwa edukacyjnego - grupowa terapia psychologiczna, psychospołeczna i rodzinna - działania o charakterze turystyczno - integracyjnym	122326,16	12861,00
2015	6	-	- warsztaty kompetencji psychospołecznych - warsztaty doradztwa edukacyjnego - grupowa terapia psychologiczna,	60647,72	4994,59

			psychospołeczna i rodzinna - działania o charakterze turystyczno - integracyjnym		
--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Cele i zadania:

- włączanie osób bezrobotnych do udziału w programach aktywizacji zawodowej oraz w szkoleniach zawodowych
- współpraca osób z pracownikami socjalnymi.

3.5 Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba jako powody do korzystania z pomocy społecznej

Spółeczeństwo składa się z ludzi o różnej sprawności fizycznej, w różnym wieku, z różnymi potrzebami i możliwościami poruszania się i wykonywania potrzebnych im czynności w otaczającym środowisku. Znaczną grupę na terenie Gminy stanowią również osoby niepełnosprawne i osoby dotknięte ciężką chorobą.

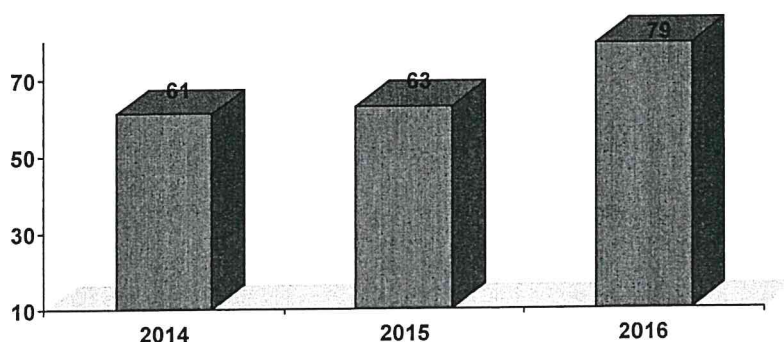
Przyczynami powodującymi niepełnosprawność są najczęściej uszkodzenia narządu ruchu, uszkodzenia i choroby narządu wzroku i słuchu, schorzenia układu krążenia, choroby psychiczne, upośledzenie umysłowe oraz schorzenia neurologiczne. Ograniczona sprawność dotyczy niejednokrotnie całego życia człowieka – od urodzenia lub wczesnego dzieciństwa aż do śmierci. Według definicji niepełnosprawność to „trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy”.

Długotrwała, ciężka choroba to ograniczenie spowodowane przeciwwskazaniami do wykonywania pewnych prac, związane również z wieloma innymi zakazami. Wymaga stałego leczenia i opieki. Długotrwała, ciężka choroba powoduje uszczerbek na funduszach pieniężnych rodziny oraz zmniejsza szanse na rynku pracy na znalezienie zatrudnienia w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb osoby i rodziny.

Cele i zadania:

- zapewnienie poradnictwa
- działania w celu diagnozowania środowiska osób niepełnosprawnych
- działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych
- likwidowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych.

**Liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS
w latach 2014-2016 z powodu niepełnosprawności i choroby**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Poprzez dofinansowanie przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych turnusów rehabilitacyjnych stają się one dostępną formą aktywnej rehabilitacji i wypoczynku osób niepełnosprawnych.

**Turnusy rehabilitacyjne dla mieszkańców Gminy Czastary
w latach 2014 – 2016**

ROK	LICZBA OSÓB		KWOTA DOFINANSOWANIA	
	DZIECI	OS. DOROSŁE	DZIECI	OS. DOROSŁE
2014	0	2	0 zł	2408,00 zł
2015	0	3	0 zł	4731,00 zł
2016	0	3	0 zł	3403,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR Wieruszów

Likwidacja barier architektonicznych polega głównie na dostosowaniu mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych tj. wyrównywaniu podłogi, ułożenie posadzek antypoślizgowych, modernizacji łazienek, WC i ciągów komunikacyjnych.

**Likwidacja barier architektonicznych w Gminie Czastary
w latach 2014 – 2016**

ROK	LICZBA OSÓB		KWOTA DOFINANSOWANIA	
	DZIECI	OS. DOROSŁE	DZIECI	OS.DOROSŁE
2014	0	0	0 zł	0 zł
2015	0	1	0 zł	8262,43 zł
2016	0	0	0 zł	0 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR Wieruszów

O dofinansowanie na sprzętu rehabilitacyjnego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności.

**Sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych w Gminie Czastary
w latach 2014 – 2016**

Sprzęt rehabilitacyjny		
Rok	Liczba osób	Kwota przyznana w zł.
2014	0	0 zł
2015	1	1800,00 zł
2016	0	0 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR Wieruszów

**Dofinansowanie na sprzęt ortopedyczny dla osób niepełnosprawnych
w Gminie Czastary w latach 2014 – 2016**

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze		
Rok	Liczba wniosków	Kwota przyznana w zł.
2014	16	13132,46 zł
2015	14	4651,49 zł
2016	22	11874,70 zł

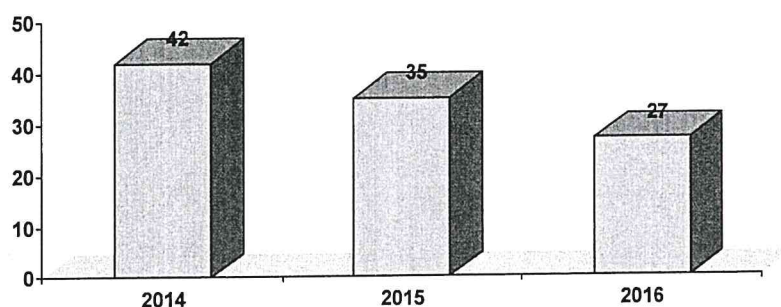
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR Wieruszów

Zadanie to głównie polega na dofinansowaniu zakupu pieluchomajtek, cewników, wózków inwalidzkich, aparatów słuchowych, materacy przeciw odleżynowych, parapodium, butów ortopedycznych. Obserwuje się coraz większe zainteresowanie tą formą pomocy

3.6 Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego

Bezradność rodzin w sprawach opiekuńczych i wychowawczych jest przyczyną, dla której rodziny wymagają pomocy w formie pracy socjalnej, szeregu interwencji oraz pomocy finansowej dla prawidłowego funkcjonowania w środowisku. Dysfunkcja ta występuje najczęściej z innymi niekorzystnymi zjawiskami takimi jak: wielodzietność bądź też rodziny niepełne, bezrobocie, nadużywanie alkoholu, kryzysy małżeńskie, przemoc w rodzinie. Rodziny takie nie posiadają wystarczających zasobów osobistych i zasobów systemu rodzinnego, by same mogły poradzić sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Dużą część klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czastarach stanowią rodziny z takimi właśnie trudnościami.

**Liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS
z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych
i prowadzeniu gospodarstwa domowego w latach 2014– 2016**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Cele i zadania:

- wsparcie dla rodzin i osób niewydolnych wychowawczo
- pomoc instytucjonalna na rzecz rodzin dysfunkcyjnych
- praca socjalna
- wsparcie finansowe dla osób i rodzin.

3.6.1 Asystent Rodziny

Asystent rodziny jest osobą przez pewien czas wspierająca rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Termin asystent został wyprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współlobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Do funkcji asystenta rodziny zaliczono funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, diagnostyczno-monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą – aktywizującą, koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi,

działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Zadania asystenta rodziny określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

**Liczba rodzin korzystająca z pomocy
Asystenta Rodziny w latach 2013 - 2016**

	2013	2014	2015	2016
Asystent Rodziny	14	7	6	7

3.7 Bezdomność oraz trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego problemem dotyczącym Gminy Czastary

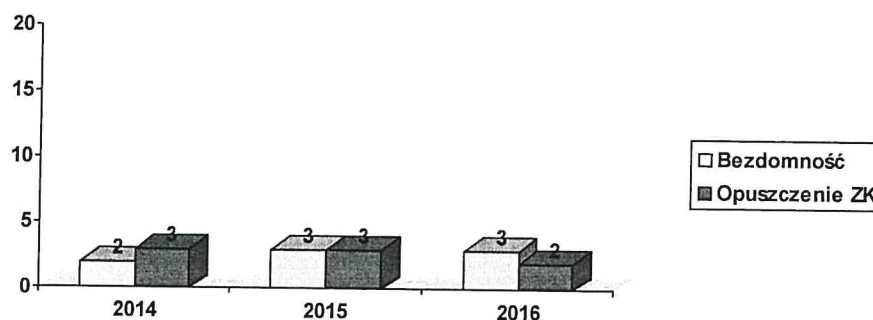
Bezdomność to problem społeczny, charakteryzujący się brakiem miejsca stałego zamieszkania. Jest to kryzysowy stan egzystencji osoby nie posiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia potrzeb, trwale wykorzenionej ze środowiska w wyniku rozpadu więzi społecznych i akceptującej swoją rolę społeczną. Jest to uwarunkowanie wieloczynnikowe, między innymi poprzez zmniejszoną zdolność do samodzielnego życia i radzenia sobie, poddania się wymaganiom społeczeństwa, niewielką odporność na sytuacje trudne.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc bezdomnym należy do zadań własnych gminy. Pomoc ta może mieć formę udzielenia schronienia, posiłku, ubrania.

Osoby po opuszczeniu Zakładu Karnego, a i takie są na terenie naszej Gminy mają duże trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu dotychczasowego ZK i one również kwalifikują się do przyznania pomocy. W takich przypadkach ma zastosowanie praca socjalna oraz motywowanie takich osób do podjęcia zatrudnienia.

Bezdomność i trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu ZK występuje również i na terenie naszej Gminy na przestrzeni ostatnich lat co przedstawia poniższy wykres.

**Liczba rodzin korzystająca z pomocy GOPS
z powodu bezdomności i trudność w przystosowaniu
do życia po opuszczeniu ZK w latach 2014 – 2016**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Cele i zadania:

- zapewnienia tymczasowego schronienia
- umieszczanie w placówkach dotkniętych problemem bezdomności
- pomoc finansowa dla osób i rodzin
- praca socjalna
- poradnictwo.

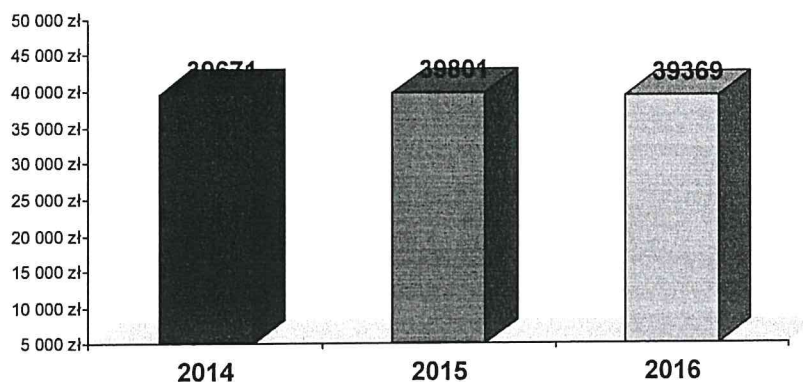
3.8 Zjawisko alkoholizmu na terenie Gminy Czastary

Alkoholizm to uzależnienie od alkoholu polegające na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Należy do negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie rodzin i stanowi groźną plagę społeczną. Spożywanie dużych ilości alkoholu powoduje zaburzenia w realizacji funkcji opiekuńczej, wychowawczej, socjalizacyjnej i emocjonalnej rodziny. Alkoholizm to uzależnienie traktowane jako psychiczny, a niekiedy fizyczny, stan spowodowany przez interakcję żywego organizmu z substancją chemiczną, charakteryzujący się specyficznymi reakcjami, które zawsze obejmują wewnętrzny przymus do zażywania tej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu dostarczenia efektów psychicznych, a czasem w celu unikania przykrości wynikających z jej braku.

W celu przeciwdziałania narastania zjawiska alkoholizmu, konieczne jest wzmocnienie działań profilaktycznych, zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, a także pomoc osobom już uzależnionym. Cel ten jest realizowany poprzez aktywne działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która funkcjonuje w Gminie Czastary. W ramach działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są różnorodne programy profilaktyczne w szkołach. Utrzymywany jest Punkt Konsultacyjny – Punkt pierwszego kontaktu dla osób i rodzin z problemem alkoholowym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej od 2014 roku do nadal. W Punkcie Konsultacyjnym zatrudniony jest Terapeuta ds. Uzależnień, który czynności wykonuje raz w tygodniu w wymiarze 2 godzin. Działalność Punktu Konsultacyjnego polega na motywowaniu osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego, udzielania wsparcia osobom po zakończeniu leczenia odwykowego, motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia terapii, praca z ofiarami przemocy w rodzinie i z sprawcami przemocy, udzielanie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w innych instytucjach. Osoby, które zgłaszają się po pomoc do terapeuty ds. uzależnień to jest ich inicjatywa lub z inicjatywy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników pomocy społecznej. Na spotkaniach udział biorą osoby uzależnione od alkoholu, osoby współuzależnione, osoby stosujące przemoc oraz ofiary przemocy. Współuzależnienie okazuje się odrębną formą zaburzonej osobowości i wymaga specyficznej interwencji terapeutycznej. Symptomy współuzależnienia nie znikną bowiem w sposób automatyczny po ustaniu problemu alkoholowego czy po zerwaniu więzi z osobą uzależnioną. Terapia współuzależnienia bywa często trudniejsza niż terapia uzależnienia. Życie z osobą uzależnioną to życie w stanie ciągłego pogotowia emocjonalnego, czegoś w rodzaju "wysokiego napięcia". To powoduje poważne konsekwencje dla zdrowia psychicznego, m.in.:

- dojmujące cierpienie i gwałtowne zmiany nastroju (huśtawka emocjonalna), czarnowidztwo, nastroje depresyjne, zamęt uczuciowy,
- poczucie niskiej wartości,
- depresja, myśli samobójcze,
- zażywanie leków uspokajających, nasennych, alkoholu dla uśmierzenia bólu, napięcia i niepokoju, niekiedy prowadzi to do uzależnienia,
- zaburzenia sfery seksualnej,
- brak zaufania do wszystkiego i wszystkich,
- bardzo silny lęk przed wszelkimi nowościami i zmianami;

**Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę
i rozwiązywanie problemów alkoholowych w latach 2014– 2016**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA

Cele i zadania:

- współpraca pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- współpraca Zespołu Interdyscyplinarnego z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- poradnictwo
- wsparcie rodzin alkoholików oraz osób nadużywających alkoholu i współuzależnionych
- działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin z problemem alkoholowym.

3.9 Zjawisko przemocy na terenie Gminy Czastary

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które w Polsce zaledwie od kilku lat istnieje w społecznej świadomości. Przemoc upokarza, powoduje cierpienie i nieobliczalne szkody, rodzi nienawiść oraz pragnienie odwetu, tworząc błędne koło w stosunkach międzyludzkich, wcześniej czy później skutkując negatywnie.

Termin przemoc w rodzinie jest na tyle ogólny, że do bardziej szczegółowych analiz, konieczne jest uwzględnienie typu relacji w jakiej występuje, stąd wyróżnić można:

- przemoc rodziców wobec dziecka,
- przemoc wobec partnera w związku,
- przemoc wobec osób starszych.

Wspólne elementy występujące w różnych określeniach przemocy są następujące:

- przemoc dotyczy relacji z bliskimi, w której istnieje nierówny układ sił,
- dochodzi do wykorzystywania władzy i siły fizycznej przez silniejszego nad słabszym
- obie strony traktują siebie przedmiotowo
- spoiwem związku jest lęk ofiary i manipulowanie tym lękiem przez sprawcę, bez liczenia się z prawami, potrzebami i pragnieniami ofiary, w celu jej kontrolowania i posiadania.

Najczęściej wyróżnia się następujące formy przemocy:

- **Przemoc fizyczna** jest intencjonalnym zachowaniem, niosącym ryzyko uszkodzenia ciała czy zdrowia.

- **Przemoc psychiczna** występuje często i jest trudna do udowodnienia. Niszczy poczucie własnej wartości i godności, a same ofiary mówią, że jest bardziej raniąca niż fizyczne znęcanie się. Przemoc psychiczna przejawia się poprzez zastraszanie, emocjonalne wykorzystywanie, manipulowanie poczuciem winy itp.

- **Przemoc seksualna** jest rozpoznawana rzadziej niż przemoc fizyczna. Do niedawna nie mówiło się w kontekście relacji małżeńskich o przemocy seksualnej. Użycie siły do wymuszenia współżycia seksualnego było prawnie i społecznie sankcjonowane. Przemoc seksualna współwystępuje z fizycznym i psychicznym znęcaniem się, groźbami użycia siły, lub emocjonalnym szantażem.

- **Zaniedbywanie** rozumiane jest najogólniej, jako niezapewnienie lub uniemożliwienie zaspokojenia potrzeb jednostce zależnej. Jest zjawiskiem obejmującym bardzo szeroką skalę zachowań. Może dotyczyć zarówno działań nieświadomych jak i świadomej niemożności działania.

- Coraz częściej spotykamy się również z pojęciem **przemocy ekonomicznej**, którą rozumiemy poprzez odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny itp.

W 2011 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności właśnie w ramach pracy w Zespole Interdyscyplinarnym. Działania Zespołu są skierowane do osób, rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i ukierunkowane na rozwiązanie konkretnego problemu w

rodzinie, a ich celem jest przeciwdziałanie następstwom zaistnienia problemu. Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Niebieska Karta jest to procedura, która może zostać zainicjowana przez Policję, Ośrodek Pomocy Społecznej lub Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dotyczy ona członków rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Założenie Niebieskiej Karty jest informacją dla służb i pomocy społecznej, że w danej rodzinie dochodzi do aktów przemocy.

Ilość Niebieskich Kart w latach 2014– 2016

	2014	2015	2016
Niebieskie Karty	10	10	9

IV ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON GMINY CZASTARY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Analiza mocnych i słabych stron - **SWOT** stanowi jedną z podstawowych metod strategicznych polegająca na ocenie elementów, które należy wykorzystać lub też eliminować podczas realizacji zadań na rzecz rozwiązania problemów społecznych. Mocne strony to wszelkie atuty oraz czynniki, które w sposób pozytywny wyróżniają gminę wśród innych oraz wspomagają rozwój i osłabiają zagrożenie. Elementy te należy szczególnie pielęgnować i wzmacniać. Słabe strony natomiast to wszelkiego rodzaju braki oraz ograniczenia mogące utrudniać lub uniemożliwiać realizację celów strategicznych.

W oparciu o przedstawioną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Czastary, wskazanych najważniejszych problemów dotyczących lokalnej społeczności przedstawiamy **Analizę SWOT**, która pozwoliła określić deficyty i uznać, że cele i zadania są zasadne i potrzebne.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • działanie świetlic wiejskich • zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży • Klub Seniora • współpraca świadczeniobiorców z pracownikami socjalnymi i asystentem rodziny • współpraca pomiędzy organizacjami i innymi jednostkami pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się społeczeństwa • problem samotnych osób • słaba i niewystarczająca opieka medyczna, specjalistyczna • brak dostępu do poradnictwa psychologicznego i prawnego • brak zaangażowanych osób bezrobotnych do podnoszenia kwalifikacji • niedostateczne dofinansowanie pomocy społecznej • wzrost świadczeniobiorców pomocy społecznej • brak wolontariatu w działaniach na rzecz osób starszych • alkoholizm w rodzinach i wśród ludzi samotnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • integracja z Unią Europejską i możliwość pozyskiwania funduszy • likwidowanie barier architektonicznych • eliminowanie patologii • możliwość doskonalenia i podnoszenia kwalifikacji przez pracowników pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej • wzrost patologii spowodowany zwiększającym się bezrobociem, ubóstwem, brakiem środków do życia, przemocą w rodzinie • istnienie zjawiska wyuczonej

<ul style="list-style-type: none">• współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania patologiom	<p>bezradności, zmęczenia i bezsilności</p> <ul style="list-style-type: none">• istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia• słabe uprzemysłowienie w gminie.
--	---

V STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

5.1 Założenia strategii 2017 – 2020

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2017 – 2020 uwzględnia w działaniach zasady: solidarności, pomocniczości i zasadę dobra wspólnego dla wszystkich otrzymujących wsparcie społeczne ze wskazaniem na aktywne włączenie się osób, rodzin i instytucji do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Czastary. Strategia będzie również przeciwdziałała marginalizacji osób i rodzin. Działania w ramach strategii będą jawne i dostępne. Uchwalona strategia na lata 2017- 2020 ma służyć wyznaczaniu kierunków wykorzystania środków Europejskiego Funduszu Społecznego .

Wdrażanie strategii w obszarze problemów społecznych może być zagrożone na skutek czynników zewnętrznych, takich jak np. zmian polityki społecznej, zmian aktów prawnych, nakładanie na gminę nowych zadań na realizację, których brak będzie dostatecznych środków finansowych.

5.2 Cele strategiczne

Wypracowano następujące cele strategiczne, które są odzwierciedleniem zidentyfikowanych problemów z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Czastary:

- 1. Zapewnienie osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcjami odpowiedniej pomocy finansowej, rzeczowej lub usługowej oraz szeroko pojętej pracy socjalnej i poradnictwa.**
- 2. Ograniczenie zjawiska bezrobocia oraz aktywizacja osób bezrobotnych.**
- 3. Czynne przeciwdziałania izolacji społecznej osób niepełnoprawnych i członków ich rodzin.**
- 4. Świadczenie pomocy rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci i młodzieży – wzmacnianie roli rodziny oraz zwiększenie roli wychowawczej pałcówek edukacyjnych.**
- 5. Podniesienie jakości życia osób starszych poprzez zaspokajanie ich potrzeb i rozwój usług socjalnych.**

6. Wypracowanie i doskonalenie form pracy z podopiecznymi uzależnionymi w celu mobilizacji ich do podjęcia leczenia odwykowego.

5.3 Źródła i ramy finansowe działań w ramach strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych” obejmują lata 2017 – 2020, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele i zadania.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i zadań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy,
- środki przekazane gminie w budżetu państwa (dotacje),
- środki funduszy krajowych (PFRON),
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków MPiPS oraz Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (EFRR, EFS).

5.4 Wdrażanie i monitoring strategii

W przedstawionej „Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznym ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na lata 2017 – 2020” w poszczególnych problemach wyraźnie widać wspólny związek celów i zadań. Strategia została opracowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czastarach.

Monitoring strategii będzie polegał na obserwacji realizacji celów strategicznych i reagowaniu na zmiany w otoczeniu społecznym.

Przedstawiona Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych obejmuje teren Gminy Czastary, w których uczestniczyć będą mieszkańcy gminy, instytucje i organizacje. Cele i zadania realizowane będą przy współpracy społeczności lokalnej oraz niektórych organizacji, takich jak m.in.:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie
- Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie

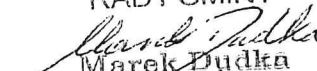
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czastarach
- Dyrektorów i wychowawców szkół i przedszkoli z terenu Gminy Czastary
- Gminny Ośrodek Kultury w Czastarach
- Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie
- Sąd Rejonowy w Wieluniu
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Osieku
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Osieku z filią w Czastarach
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Chróście Wsi
- Akcja Katolicka Parafii Czastary

VI ZAKOŃCZENIE

Strategia ma charakter wieloletni i wyznacza kierunki rozwoju działań pomocowych ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają na celu wyjście kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej. Wskazuje też nowe formy pomocy oraz różnorodne formy aktywności lokalnej konieczne dla budowania spójnego systemu wsparcia społecznego.

Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych czterech lat, a ich powodzenie zależy od współpracy wielu podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Marek Dudka